

# Vaarweg- en Kribvaksuppletie drie locaties lang de Waal

In opdracht van RoyalHaskoningDHV

Adviesdocument Archeologie





## Colofon

Titel: Vaarweg- en Kribvaksuppletie drie locaties lang de Waal

Opdrachtgever: Royal HaskoningDHV

Auteur: B. Jansen

Datum: 23-9-2021

© ADC ArcheoProjecten



## 1 Inleiding

In het kader van het project Vaarweg- en Kribvaksuppletie Waal heeft Royalhaskoning-DHV ADC ArcheoProjecten gevraagd na te gaan of en zo ja in welke vorm archeologisch onderzoek noodzakelijk is binnen het projectgebied.

Het projectgebied bestaat uit drie deelgebieden (afb. 1). De deelgebieden zijn gelegen nabij Gendt (gemeente Lingewaard), nabij Wely (gemeente Neder-Betuwe) en nabij Winssen (gemeente Beuningen).



Afb. 1 ligging deelgebieden

Sinds 1 juli 2016 is de Erfgoedwet in werking getreden en is de Monumentenwet 1988 komen te vervallen. De bepalingen van een deel van de Monumentenwet zijn opgenomen in de Erfgoedwet. Het deel dat betrekking heeft op de besluitvorming in de fysieke leefomgeving gaat over naar de toekomstige Omgevingswet. Vooruitlopend op de datum van ingang van de Omgevingswet zijn deze artikelen te vinden in het Overgangsrecht in de Erfgoedwet, waar ze ongewijzigd van toepassing blijven zolang de Omgevingswet nog niet van kracht is. Op grond van de Erfgoedwet moeten archeologische (verwachtings)waarden gewaarborgd zijn in het bestemmingsplan.

## 2 Beleidskaders archeologie

Sinds de invoering van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg (Wamz) op 1 september 2007 ligt de verantwoordelijkheid ten aanzien van de archeologische erfgoedzorg grotendeels bij de gemeentelijke overheden. Gemeenten hebben de verplichting de verantwoordelijkheid voor het behoud van het archeologisch erfgoed op zich te nemen. Voor deze wijziging waren de provincies verantwoordelijk voor het toetsen en goedkeuren van archeologische onderzoeken. De meeste gemeenten hebben op deze verandering gereageerd door het ontwikkelen en implementeren van een eigen archeologie- of erfgoedbeleid, meestal door middel van archeologische verwachtings- en beleidskaarten en beleidsnota's. De gemeenten zijn nu dus ook verantwoordelijk voor het beoordelen en goedkeuren van archeologische rapporten. De provincies treden alleen nog op als bevoegd gezag in het kader van provinciale projecten, zoals de aanleg van provinciale wegen. Ook bij grootschalige ontgrondingen spelen de provincies nog een centrale rol ten aanzien van het archeologisch besluitvormingsproces.

Het rijk speelt ook nog een rol in het archeologisch proces, maar zij beschermt alleen archeologische vindplaatsen van nationale en internationale waarde (archeologische rijksmonumenten) en werelderfgoed. In 2007 is er een convenant tot stand gekomen tussen RWS (Rijkswaterstaat) en de RCE (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed).<sup>1</sup> Hierin zijn afspraken gemaakt over de manier waarop RWS het aspect archeologie meeneemt in haar projecten en hoe de RCE daarbij ondersteunt/adviseert. De RCE treedt dus op als adviseur van RWS en beoordeelt ook de archeologische rapporten die voor RWS projecten worden uitgevoerd.

<sup>1</sup> Rijkswaterstaat, 2007.



### 3 Beleid voor de drie onderzoekslocaties

Zoals gesteld is de noodzaak en vorm van archeologische onderzoek vastgesteld in het gemeentelijke beleid en verankerd in het bestemmingsplan.

In de betreffende gemeenten geldt ten aanzien van de Waal het volgende beleid:<sup>2</sup>

- Gemeente Neder-Betuwe

Voor de gemeente Neder-Betuwe geldt voor het grootste deel van de rivier vrijgave voor wat betreft archeologisch onderzoek. Dit geldt ook voor de geselecteerde kribvakken binnen de gemeente.

- Gemeente Beuningen

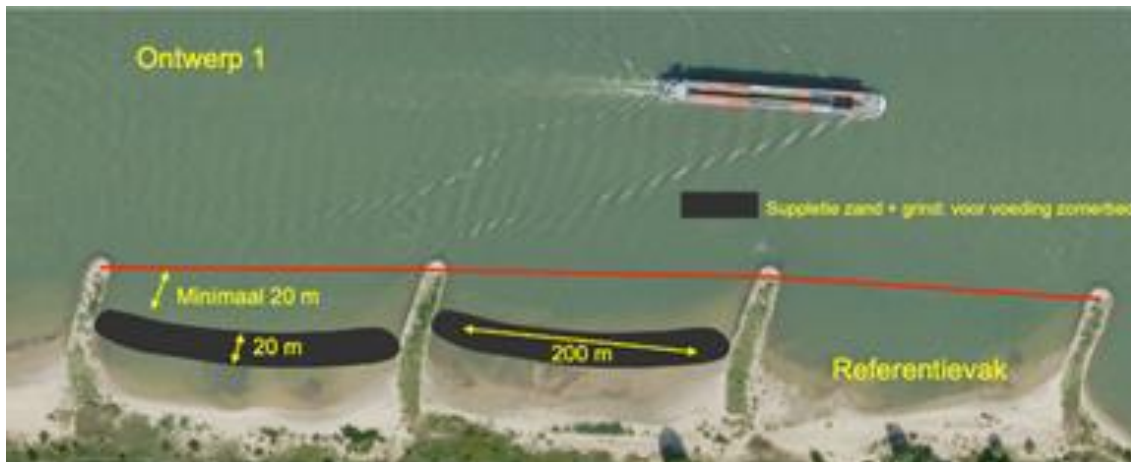
Voor de gemeente Neder-Betuwe geldt voor de rivier vrijgave voor wat betreft archeologisch onderzoek.

- Gemeente Lingewaard

De gemeente Lingewaard kent geen archeologisch beleid voor haar rivieren. Op basis van de uiterwaardenkaart heeft de vaargeul hier een middellage tot middelhoge verwachting voor maritieme archeologische resten <1850 in de vaargeul. Dit geldt wel pas voor de vaargeul vanaf het dorp De Pas, tot aan Arnhem. Het overige gedeelte van de rivier heeft deze verwachting niet. De kans op het aantreffen van andere archeologische resten is op basis van de uiterwaardenkaart laag voor de rivierbodem in de gehele gemeente. De oevers hebben een lage verwachting, maar grondwerkzaamheden dienen archeologisch begeleid te worden.

### 4 Werkwijze

De deelgebieden bestaan elk uit 5 kribvakken, waarbij in elk cluster daadwerkelijk gesuppleerd wordt in 4 kribvakken en er 1 kribvak als referentie wordt gebruikt tijdens de monitoring. Zie afb. 2 voor een impressie van het ontwerp.



Afb. 2 ontwerp suppletie kribvakken

In de kribvakken, met uitzondering van het referentievak, wordt zand en grind aangebracht. Hierbij wordt niet in de bodem geroerd. Het is nog niet bekend waar het zand en grind vandaan gehaald zal worden. Vooralsnog geen ingrepen in de rivierbodem voorzien.

### 5 Reactie adviseur RWS

Per e-mail is aan de verantwoordelijke bij de RCE, mev. J. Schreurs d.d. 16-07-2021 de vraag voorgelegd hoe in archeologisch opzicht met de kribvaksuppleties omgegaan dient te worden, dit aangezien er geen bodemroerende werkzaamheden gaan plaatsvinden en nog niet bekend is waar het slib vandaan zal komen.

<sup>2</sup> Grotendeels afgeleid uit Colijn et al., 2018



De reactie van de RCE, d.d. 30-08-2021 is:

*“Als de werkzaamheden enkel uit suppletie bestaan is het geen punt. Als er in die gebieden archeologische resten zouden liggen, worden deze weer afgedekt en niet verstoord. De vraag blijft waar exact het zand voor deze suppletie vandaan komt. En of daar afhankelijk van de archeologische verwachting nog archeologisch onderzoek moet plaats vinden.”*

Uit deze reactie per e-mail blijkt dat er vanuit de adviseur van het bevoegd gezag geen noodzaak wordt gezien voor een archeologisch onderzoek.

## **6 Advies**

Op basis van de bestemmingsplannen en mede op basis van het advies van de RCE als adviseur van RWS wordt archeologisch onderzoek in het kader van de kribvaksuppletie niet noodzakelijk geacht, het uitgangspunt vormt hierbij dat er geen grondroerende werkzaamheden plaatsvinden.

Afhankelijk van de locatie waar het sediment gewonnen wordt kan archeologisch onderzoek ter plaatse wel nodig zijn. Aangezien nog niet bekend is waar het sediment vandaan zal worden gehaald is hier nu nog geen uitspraak over te doen.

Indien alsnog grondverzet in de (rivier)bodem gaat plaatsvinden dient voor betreffende locaties vastgesteld te worden of deze werkzaamheden een bedreiging vormen voor (potentieel) aanwezige archeologische resten. Indien dit het geval is dan zal hier een vervolgstap van het archeologische onderzoek mogelijk noodzakelijk zijn.



## Literatuur

**Colijn, J., A. Brokke & H. Koopmans** 2018: *Archeologisch bureauonderzoek Rijntakken. Antea Group, Heerenveen*  
**RWS**, 2007. Convenant RWS en RACM.